

2022

1st Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SANS - 104

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

विभाग: - 'क'

1. (क) प्रमा का ? प्रत्यक्षप्रमा वा का ? सा कतिधा ? काश्च ताः ? तासु
कीदृशी प्रत्यक्षप्रमा बौद्धैः नोरीक्रियते कथञ्च आलोच्यताम्।
10

अथवा

- (ख) किं नाम कारणम् ? तत् कतिविधम् ? कानि च तानि ? प्रत्येकं
प्रकारः सोदाहरणम् आलोच्यताम्।

2. पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः —

5

- (i) तर्कभाषा केन विरचिता ? अस्याः एकस्याः टीकायाः नाम लेख्यम्।
(ii) तर्कभाषाशब्दस्य कोऽर्थः ?
(iii) न्यायशास्त्रस्य प्रवृत्तिः कतिधा ? काश्च ताः ?

P.T.O.

- (iv) लक्षणलक्षणं किम् ? उदाहरणं दीयताम् ।
(v) अन्यथासिद्धशब्दस्य कोऽर्थः ?
(vi) को नाम समवायसम्बन्धः ?
(vii) सूक्ष्मकालभेदग्रहे केषां चतुर्णां यौगपद्याभिमानः न स्यात् ?
(viii) भाट्टमीमांसकानां मते प्रमाणलक्षणं किम् ?

3. एकः समाधेयः —

5

- (क) टीका लेख्या — 'आत्मा'
(ख) टीका लेख्या — 'इन्द्रियम्'

विभागः - 'ख'

4. (क) भाषापरिच्छेदस्य मङ्गलश्लोकमुल्लिख्य व्याख्याय च
मङ्गलाचरणस्य सयुक्ति फलं वक्तव्यम् । 10

अथवा

(ख) विश्वनाथमतानुसारम् अभावस्य भेदान् प्रदर्श्य तेषां विषये व्याख्या
कार्या ।

5. पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः —

5

- (i) भाषापरिच्छेदशब्दस्य कोऽर्थः ?
(ii) कति द्रव्याणि ? कानि च तानि ?
(iii) कति गुणाः ? के च ते ?
(iv) कति कर्माणि ? कानि च तानि ?

(v) विशेषलक्षणं किम् ?

(vi) भ्रमणादीनां पृथक्कर्मत्वं कथं नास्ति ?

(vii) सामान्यं कतिविधम् ? कानि च तानि ? प्रत्येकं प्रकारस्य उदाहरणं दीयताम्।

(viii) सत्ता कुत्र वर्तते ?

6. एकः समाधेयः —

5

(क) “पारिमाण्डलभिन्नानां कारणत्वमुदाहृतम्” — व्याख्यायताम्।

(ख) “एते पञ्चान्यथासिद्धा दण्डत्वादिकमादिमम्” — व्याख्यायताम्।
